

EUROPA-PARLAMENTET

2014 - 2019

Udvalget om Beskæftigelse og Sociale Anliggender

2014/2235(INI)

23.3.2015

UDKAST TIL BETÆNKNING

om skabelse af et konkurrencedygtigt EU-arbejdsmarked for det 21. århundrede: at matche færdigheder og kvalifikationer med efterspørgsel og jobmuligheder som en måde at komme ud af krisen på (2014/2235(INI))

Udvalget om Beskæftigelse og Sociale Anliggender

Ordfører: Martina Dlabajová

INDHOLD

	Side
FORSLAG TIL EUROPA-PARLAMENTETS BESLUTNING	3
BEGRUNDELSE	8

FORSLAG TIL EUROPA-PARLAMENTETS BESLUTNING

om skabelse af et konkurrencedygtigt EU-arbejdsmarked for det 21. århundrede: at matche færdigheder og kvalifikationer med efterspørgsel og jobmuligheder som en måde at komme ud af krisen på (2014/2235(INI))

Europa-Parlamentet,

- der henviser til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde,
 - der henviser til sin beslutning af 22. oktober 2014 om det europæiske semester for samordning af de økonomiske politikker: gennemførelse af prioriteterne for 2014¹,
 - der henviser til sin beslutning af 15. april 2014 om hvordan kan EU bidrage til at skabe et erhvervsvenligt miljø for etablerede og nystartede virksomheder med henblik på at fremme beskæftigelsen?²,
 - der henviser til Kommissionen forslag af 17. januar 2014 til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om et europæisk arbejdsformidlingsnet, arbejdstageres adgang til mobilitetstjenester og øget integrering af arbejdsmarkederne,
 - der henviser til forretningsordenens artikel 52,
 - der henviser til betænkning fra Udvalget om Beskæftigelse og Sociale Anliggender og udtalelse fra Kultur- og Uddannelsesudvalget (A8-0000/2015),
- A. der henviser til, at det er meget forskelligt fra medlemsstat til medlemsstat, hvilke erhverv ledige stillinger ikke kan blive besat i på grund af mangel på kvalificerede arbejdstagere;
- B. der henviser til, at arbejdsmarkedernes stivheder har en negativ indvirkning på jobskabelsen, men at et konkurrencedygtigt EU-arbejdsmarked kan bidrage til at opfylde beskæftigelsesmålene i Europa 2020-strategien;

Den økonomiske krise og dens eftervirkninger

1. understreger, at den europæiske økonomi og det europæiske arbejdsmarked står over for betydelige vanskeligheder i efterdønningerne efter den finansielle krise fra 2008 og den deraf følgende økonomiske afmatning;
2. bemærker, at en række medlemsstater i kølvandet på den økonomiske krise kæmper med både høje arbejdsløshedstal (EU28: 9,9 %) og offentlig gæld; er også bekymret over, at ungdomsarbejdsløsheden generelt ligger meget højere (EU28: 21,4 %);

¹ Vedtagne tekster, P8_TA(2014)0038.

² Vedtagne tekster, P7_TA(2014)0394.

- er af den opfattelse, at det er nødvendigt med en ambitiøs økonomisk politik og ambitiøse arbejdsmarkedsreformer for at fremme intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst og skabe flere job; understreger endvidere behovet for økonomisk bæredygtige sociale velfærdssystemer, som er baseret på incitamentter til at arbejde;

Situationen på EU's arbejdsmarked, herunder manglen på arbejdskraft

- er bekymret over, at arbejdsløshedstallene i EU fortsat er forholdsvis høje (EU28: 9,9 % i december 2014), og gør opmærksom på de betydelige forskelle mellem medlemsstaterne, hvor den laveste arbejdsløshedsprocent findes i Tyskland (4,8 %) og den højeste i Spanien (23,7 %);
- bemærker, at en række vigtige udfordringer påvirker Europas arbejdsmarked, herunder øget behov for højt kvalificeret arbejdskraft, hurtig teknologisk forandring og udvikling samt et aldrende samfund, som nødvendiggør, at det gøres mindre attraktivt at gå tidligt på pension;
- påpeger, at arbejdskraftens mobilitet internt i EU fortsat er lav (EU27: 0,29 %), og at der er høj arbejdsløshed i nogle medlemsstater og ubesatte stillinger i andre;
- bemærker, at de økonomiske og motivationsmæssige incitamentter til at arbejde er for små i mange europæiske lande;

Fremme af et konkurrencedygtigt arbejdsmarked i EU

- er af den opfattelse, at det for at få et konkurrencedygtigt arbejdsmarked i EU er nødvendigt med ambitiøse reformer, der øger inklusion, fleksibilitet og mobilitet, i lyset af arbejdsmarkeder og produktionsmønstre under konstant forandring;
- understreger vigtigheden af menneskelig udvikling, karrierefleksibilitet og selvansvarlighed; minder om forbindelsen om nødvendigheden af investeringer for aktivt at støtte beskæftigelsesevne og forhindre udtømmning af kvalifikationer hos de arbejdsløse; understreger, at sådanne foranstaltninger bør kombineres med reformer af pensionssystemerne og de sociale velfærdssystemer, som tilskynder flere til at arbejde;
- minder om, at arbejdstagernes mobilitet er af stor betydning for et konkurrencedygtigt arbejdsmarked, og understreger, at det er nødvendigt at mindske de administrative og sproglige barrierer, som er tilbøjelige til at lægge en dæmper på denne; opfordrer til at øge bevidstheden hos folk om den EU-dækkende jobportal Eures, og til at forbedre den yderligere;

Foregribelse af fremtidige behov for kvalifikationer

- mener, at det for at foregribe fremtidige behov for kvalifikationer er nødvendigt at inddrage arbejdsmarkedets aktører, herunder arbejdsgiver- og arbejdstagerorganisationer, intensivt på alle planer og især i udarbejdelsen og gennemførelsen af erhvervsfaglige kvalificeringsprogrammer;

12. understreger vigtigheden af partnerskaber mellem universiteter, virksomheder og myndigheder med henblik på at vurdere de fremtidige behov for arbejdskraft og af at fremme samarbejde mellem medlemsstaterne i denne henseende;

Betydningen af kontinuerlig uddannelse og uddannelse af de arbejdsløse

13. minder om, at det er nødvendigt at tilstræbe en mere fleksibel tilgang til individuel karriereudvikling og livslang uddannelse gennem hele en persons karriereforløb;
14. mener, at uddannelses- og omskolingsprogrammer til de arbejdsløse bør udformes og gennemføres i tæt samarbejde med arbejdsgiverorganisationer med henblik på bedre at afstemme arbejdstagernes nye færdigheder med arbejdsgivernes behov;
15. minder om, at det er af yderste vigtighed at vejlede og rådgive jobsøgende om, hvordan de skal søge job, og at sikre, at deres kvalifikationer anerkendes, ved at deres kompetencepas afspejler kvalifikationer fra såvel formel som uformel uddannelse;

Styrkelse af forbindelserne mellem uddannelse og beskæftigelse

16. mener, at vekseluddannelse og vekselsystemer bør indgå mere i overvejelserne, eftersom de tenderer til at fremme integration på arbejdsmarkedet og har vist sig effektive til at fremme beskæftigelse af unge;
17. understreger vigtigheden af bedre synergier mellem uddannelsessystemerne og arbejdsmarkedet, herunder det, at folk kommer ud på en arbejdsplads, og at der samarbejdes med virksomhederne;
18. fremhæver betydningen af karrierevejledning ved hjælp af individuel evaluering og karriererådgivning ved velkvalificerede jobkonsulenter;
19. gør opmærksom på, at det for at få en vellykket overgang til beskæftigelse er af største betydning at træffe informerede beslutninger, og at motivation, selvforståelse og initiativ bør fremmes;
20. understreger behovet for tilstrækkelig finansiering og optag fra medlemsstaternes og de enkelte arbejdsgiveres side af praktikant- og lærlingeordninger;
21. mener, at det er nødvendigt med tætte partnerskaber mellem regeringer og arbejdstager- og arbejdsgiverrepræsentanter for at finde de bedste metoder til løsning af problemet med manglende match mellem udbud og efterspørgsel af kompetencer i alle dets aspekter;

Fremme af arbejdskraftens bevægelighed

22. minder om, at der i øjeblikket er over 2 mio. ubesatte stillinger i EU; fremhæver behovet for mobilitet hos arbejdstagerne i EU for, at dette hul kan udfyldes, og gør igen opmærksom på betydningen af Erasmus+ og Eures i denne sammenhæng;
23. minder om betydningen af mobilitet hos højt kvalificerede arbejdstagere fra tredjelande i

lyset af de demografiske udfordringer;

Udveksling af bedste praksis i EU

24. fremhæver behovet for udveksling af bedste praksis mellem medlemsstaterne, især vedrørende vekseluddannelser og faglige uddannelser, men anerkender samtidig hvert enkelt arbejdsmarkeds og uddannelsessystems særlige karakteristika;

Opfostring af iværksætterånd blandt borgerne: SMV'er og mikrovirksomheder

25. mener, at undervisning i selvansvarlighed og fremme af iværksætterundervisning fra en tidlig alder forbedrer forbindelserne mellem skole og arbejdsmarked yderligere og kan bidrage til at sænke arbejdsløshedsniveauerne;
26. fremhæver vigtigheden af støtteforanstaltninger for SMV'er og mikrovirksomheder med henblik på at mindske de administrative og økonomiske hindringer for etablering og drift af sådanne virksomheder og gøre det nemmere at ansætte kvalificeret arbejdskraft og videreuddanne medarbejdere;
27. mener, at der bør indføres incitamentter for iværksættere, der investerer i faglig uddannelse og lærepladser;

Innovation og digitalisering: nye kvalifikationer og job

28. fremhæver betydningen af innovation og digitalisering for konkurrenceevne og vækst og i den forbindelse af behovet for at tilvejebringe den viden og de færdigheder, der er nødvendige, samt af motivation og vilje hos arbejdstagere og fremtidige arbejdstagere med henblik på at skabe innovative, kreative og digitale produkter og tjenester;
29. gør opmærksom på det jobskabespotentiale, der ligger i at fuldende det digitale indre marked, opbygge energiunionen, skabe job gennem investering i forskning & udvikling og innovation og fremme af transportnetværk;

Foranstaltninger for yngre og ældre arbejdstagere

30. understreger betydningen af særlige foranstaltninger og særlig støtte til arbejdsgivere, især SMV'er, for at tilskynde dem til at ansætte unge i deres første job og sikre intern oplæring af dem, og tilsvarende for ældre arbejdstagere; minder om betydningen af social ansvarlighed fra arbejdstagernes side over for alle ansatte og over for samfundet; mener, at en sådan social ansvarlighed også bør kræves af institutioner med ansvar for uddannelse;

Henstillinger

31. opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at overveje innovative måder, hvorpå investeringer i EU kan fremmes for at sætte gang i vækst og jobskabelse;
32. opfordrer medlemsstaterne til at lære af bedste praksis, som giver lavere arbejdsløshed,

og til at gennemføre reformer ved hjælp af erfaringerne fra disse praksisser;

33. opfordrer medlemsstaterne til at medtage undervisning i lederskab, forvaltning og finansielle forhold og rådgivning om virksomhedsopbygning i deres undervisningsprogrammer og til at prioritere yderligere udvikling af almene og faglige uddannelsesprogrammer;
34. opfordrer medlemsstaterne til at støtte tæt inddragelse af arbejdsmarkedets aktører, herunder arbejdsgiver- og arbejdstagerorganisationer, på lokalt, regionalt og nationalt plan for at fremme tættere forbindelser mellem uddannelse og arbejdsplads og foregribe fremtidige behov for kvalifikationer;
35. opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at tilvejebringe finansielle og økonomiske strukturer, som støtter deltagelse i kontinuerlig uddannelse for at sikre en højt kvalificeret arbejdsstyrke i fremtiden;
36. pålægger sin formand at sende denne beslutning til Rådet og Kommissionen.

BEGRUNDELSE

Arbejdsløsheden er fortsat en af hovedudfordringerne i EU, eftersom den lå på 9,9 % i december 2014, og der er betydelige forskelle i arbejdsløshedsprocenterne medlemsstaterne imellem (4,8 % i Tyskland sammenlignet med 23,7 % i Spanien). Ungdomsarbejdsløsheden er mere end dobbelt så høj og ligger på 21,4 % for hele EU. På den anden side er der omkring 2 millioner job i EU, som ikke kan besættes på grund af manglende match mellem udbud og efterspørgsel af kvalifikationer og utilstrækkelig mobilitet hos arbejdstagerne (EU27: 0,29 %).

Eftervirkningerne af den økonomiske og finansielle krise bliver ved med at kunne mærkes. Der er ganske vist nogle tegn på genopretning, men arbejdsmarkedet er skrumpet i de senere år, og skabelsen af nye job sker stadigvæk i et langsomt tempo.

Det er derfor nødvendigt med en ambitiøs økonomisk politik og ambitiøse arbejdsmarkedsreformer for at fremme intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst og skabe flere job for at rette op på skævhederne på EU-arbejdsmarkedet.

Det europæiske arbejdsmarked har sine egne særlige karakteristika og udfordringer, herunder kraftig segmentering, misforhold mellem udbud og efterspørgsel af kvalifikationer tillige med en stigende andel langtidsarbejdsløse og lav mobilitet hos arbejdstagerne. Det har også problemer på grund af såvel det aldrende samfund, der kræver mere effektiv udnyttelse af arbejdsstyrken og reform af migrationspolitikken, som hurtige teknologiske forandringer, der skaber et øget behov for højt kvalificeret arbejdskraft. Den udfordring, som ovennævnte misforhold med hensyn til kvalifikationer udgør, bør der gøres noget ved med det samme, eftersom strukturelle misforhold kan have en negativ indvirkning på økonomisk genopretning og vækst.

I betænkningen understreges, at det for at få et konkurrencedygtigt arbejdsmarked er nødvendigt med reformer med sigte på at øge fleksibilitet på arbejdsmarkedet og i hver enkelt arbejdstagers karriere og at skabe bedre match mellem kvalifikationer og job, herunder stærkere synergier mellem uddannelsessystemerne og erhvervslivet. Der opfordres også til bedre integration af unge, kvinder og ældre arbejdstagere samt faglærte migranter på arbejdsmarkedet. I betænkningen understreges, at det er vigtigt at anvende investeringer til aktivt at støtte jobskabelse, beskæftigelsesevne og til at forhindre mangel på kvalifikationer hos de arbejdsløse. Der foreslås en fleksibel tilgang til hver enkelt arbejdstagers arbejdsliv, hvor de tilpasses til forandringer og forberedes på livslang læring for få de nye færdigheder, der er nødvendige som følge af situationen med et arbejdsmarked og produktionsmønstre i konstant forandring. Der gøres opmærksom på de nødvendige reformer, som vil tilskynde folk til at vende tilbage til arbejdsmarkedet og ikke at vælge sociale ydelser i stedet for. I betænkningen fremhæves betydningen af arbejdstagernes mobilitet, der tilskyndes til yderligere bevidstgørelse omkring job på EU-plan, især ved hjælp af videreudvikling af Eures, og til sproguddannelse, og der gøres opmærksom på Erasmus+.

Der rettes særlig opmærksomhed mod betydningen af kontinuerlig uddannelse for opnåelsen af et konkurrencedygtigt EU-arbejdsmarked og deraf følgende vækst og beskæftigelse. Betænkningen understreger nødvendigheden af økonomiske strukturer, som støtter deltagelse i kontinuerlig uddannelse for at sikre en højt kvalificeret arbejdsstyrke i fremtiden.

Forskellige faktorer, som vil kunne styrke forbindelserne mellem uddannelse og beskæftigelse og fremme færdigheder inden for livslang karrierevejledning og karriereforvaltning, bliver analyseret i betænkningen. Foregribelse af fremtidige behov for kvalifikationer er en af hovedforudsætningerne for, at arbejdstagere eller fremtidige arbejdstagere kan forberedes på de kvalifikationer, der bliver brug for fremover, og hvad det angår bør arbejdsgiver- og arbejdstagerorganisationer involveres kraftigt på lokalt, regionalt og nationalt plan, især i udarbejdelsen og gennemførelsen af erhvervsfaglige kvalificeringsprogrammer. Derudover bør partnerskaber mellem universiteter, virksomheder og myndigheder styrkes med henblik på at vurdere de fremtidige behov for arbejdskraft.

Etablering af stærke partnerskaber mellem regeringer og arbejdstager- og arbejdsgiverrepræsentanter er af største betydning for at finde de bedste metoder til løsning af problemet med manglende match mellem udbud og efterspørgsel af kompetencer i alle dets aspekter.

Betænkningen fremhæver også behovet for udveksling af bedste praksis mellem medlemsstaterne, især vedrørende vekseluddannelser og faglige uddannelser, anerkender dog samtidig hvert enkelt arbejdsmarkeds og uddannelsessystems særlige karakteristika.

Der rettes særlig opmærksomhed mod vigtigheden af at fremme initiativer, der tilskynder folk til at blive selvstændige erhvervsdrivende og iværksættere – med særligt fokus på SMV'er og mikrovirksomheder, eftersom de udgør ryggraden i EU-arbejdsmarkedet – og mod behovet for såvel støtteforanstaltninger til at finde kvalificeret arbejdskraft og videreudanne fremtidige medarbejdere som incitamenter for de iværksættere, der investerer i faglig uddannelse og lærepladser for således at tilskynde SMV'er til at bidrage til dækningen af omkostningerne ved uddannelse. Hvad det angår efterlyses i betænkningen også en styrkelse af leder- og iværksætteruddannelse fra en tidlig alder.

For at skabe en konkurrencedygtig økonomi og et konkurrencedygtigt arbejdsmarked i EU er det særligt nødvendigt at fokusere på innovation og digitalisering og med det for øje at sikre den nødvendige viden og de nødvendige færdigheder samt motivation og vilje hos arbejdstagerne med henblik på at skabe innovative, kreative og digitale produkter og tjenester. I betænkningen gøres opmærksom på det jobskabespotentiale, der ligger i at fuldende det digitale indre marked, opbygge energiunionen, skabe job gennem investering i forskning og udvikling, innovationer og fremme transportnetværk.

Der rettes særlig opmærksomhed mod de konkrete foranstaltninger, der er nødvendige for at fremme ansættelse af unge arbejdstagere, f.eks. ved at yde støtte til arbejdsgivere, især SMV'er, for at gennemføre uddannelse i virksomheden selv og også for at reintegrere ældre arbejdstagere, herunder ved at etablere omskolingsfaciliteter med henblik på at ajourføre disse arbejdstageres færdigheder og gøre dem egnede til at tage udfordringerne på de nye arbejdspladser op.

I betænkningen understreges vigtigheden af uddannelses- og omskolingsprogrammer til de arbejdsløse, og det fremhæves, at disse bør udformes og gennemføres i tæt samarbejde med arbejdsgiverorganisationer med henblik på bedre at afstemme de arbejdsløses nye færdigheder med arbejdsgivernes behov.

Endelig foreslås i betænkningen, at arbejdsgivere, arbejdstagere og almene og faglige uddannelsesinstitutioner alle i højere grad bør påtage sig et socialt ansvar over for EU-arbejdsmarkedet og især over for den nye generation af europæere.